

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑΣ

Στην περιοχή μας, στο πλαίσιο της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης και του αναμενόμενου Σχεδίου Διαχείρισης έχει μέσα της περιορισμούς στη χρήση της γης και στην εφαρμογή τεχνικών και μεθόδων σε οικονομικές δραστηριότητες που πρέπει να τις δούμε με τρόπο, από την μία κριτικό και από την άλλη δημιουργικό. Σίγουρα η προστασία του περιβάλλοντος βάζει νέους όρους στην παραγωγή, οι νέοι όμως αυτοί όροι διαμορφώνουν και ένα τοπίο για την αγορά και ταυτόχρονα για την ποιότητα της ζωής των κατοίκων, το οποίο είναι ζητούμενο. Όλοι μας ζητάμε προϊόντα που να έχουν μια περιβαλλοντική ταυτότητα, & να ενσωματώνουν περιβαλλοντική υγεία. Όλοι μας ζητάμε να ζούμε με όρους που να εξασφαλίζουν ποιότητα ζωής και υγείας.

Έτσι λοιπόν μπορούμε να θεωρήσουμε αναπόφευκτη την πολιτική για τις περιοχές NATURA. Πρέπει όμως να συζητήσουμε δημιουργικά για το περιεχόμενο των περιορισμών και την διαδικασία εφαρμογής για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση αυτών των αλλαγών που επέρχονται μέσα από την εφαρμογή των πολιτικών στις περιοχές NATURA.

Πρωταρχικά πρέπει να προσεγγίσουμε το θέμα αυτό, σαν ένα πεδίο πολιτικού και οικονομικού πειραματισμού. Με την έννοια αυτή, πρέπει να το δούμε με όρους δοκιμής, διαλόγου και με όρους δημιουργικής προσέγγισης. Για την δοκιμή και τον δημιουργικό διάλογο, νομίζουμε θα έχουν το λόγο το Νομαρχιακό Συμβούλιο, τα Δημοτικά Συμβούλια, η ΤΕΔΚ, οι Φορείς, οι Εκπρόσωποι των παραγωγικών ομάδων και οι θεσμοί όπως τα Επιμελητήρια, που θα προσεγγίσουν το θέμα κάτω από τη δική τους ειδική ματιά και γνώση. Σήμερα νομίζουμε ότι ήρθε η στιγμή να δούμε πως θα αντιληφθούμε δημιουργικά αυτό το νέο θεσμικό περιβάλλον, για την προστασία του περιβάλλοντος και την ανάπτυξη των περιοχών NATURA. Η πρωτοβουλία αυτή για αυτή την διημερίδα καθώς

μας έδωσε την ευκαιρία να συζητήσουμε για πρώτη φορά, πριν εισαχθούν στα όργανα τα θεσμικά και εν προκειμένω στο Νομαρχιακό Συμβούλιο, προς συζήτηση μέσα και από εισηγήσεις υπηρεσιακές, την Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη την οποία βέβαια εμείς δεν την διαπραγματευόμαστε. Είναι ένα επιστημονικό εργαλείο αλλά κυρίως μας ενδιαφέρει το νομικό καθεστώς που θα διέπει και θα ορίζει το τι μπορεί να γίνει, το τι επιτρέπεται, το τι απαγορεύεται στην NATURA Σπερχείου – Μαλιακού.

Με την έννοια αυτή σήμερα βρισκόμαστε εδώ για να δούμε την περιοχή NATURA Σπερχείου – Μαλιακού, σαν μια πρόκληση και σαν ένα πεδίο προοπτικής για την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και για την τοπική κοινωνία που εκφράζεται πολύπλευρα αλλά και μέσα από τα αιρετά της όργανα όπως είναι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Καταρχήν πιστεύουμε ότι, ο θεσμός των περιοχών NATURA και η εφαρμογή του στην περιοχή μας, θα αποτύχει αν δεν συνοδευτεί από μια ανταπόκριση όλων μας στις θετικές πλευρές που αποτελούν και το πεδίο της πρόκλησης και της προοπτικής. Οι αγορές κατευθύνονται όλο και πιο πολύ από τον ανταγωνισμό του κόστους, στον ανταγωνισμό της ποιότητας.

Το ζήτημά μας είναι να συνδυάσουμε την προστασία και την διαχείριση του περιβάλλοντος με την παραγωγή ποιότητας, με την ταυτότητα αυτής της ποιότητας και να ακολουθήσουμε τέτοιες πολιτικές που να καταστήσουν την περιβαλλοντική ρύθμιση της παραγωγής και της ανάπτυξης, ανταγωνιστικό συγκριτικό πλεονέκτημα και πεδίο αποτελεσματικής ισχυρής διαφοροποίησης προϊόντος.

Για να πετύχουμε όμως ένα τόσο σημαντικό στόχο και μάλιστα σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, πρέπει να αλλάξουμε τις νοοτροπίες και τις συμπεριφορές πρέπει να αναζητήσουμε ιδέες και πρακτικές, πρέπει να θεμελιώσουμε έναν νέο κύκλο πληροφόρησης και γνώσης για τα περιβαλλοντικά ζητήματα και για την παραγωγή που να

συμπεριλάβει όλη την τοπική κοινωνία, τους παραγωγούς και τους καταναλωτές, τους πολίτες και τα όργανα.

Βασιζόμαστε στην δυναμικότητα που μπορούν να δείξουν όλες οι πλευρές, όλοι οι φορείς του τόπου και οι ενδιαφερόμενοι και παράλληλα θέλουμε να πιστεύουμε ότι η πολιτεία, θα σταθεί στο ύψος των περιστάσεων και θα μας υποστηρίξει όπως και κάθε ενδιαφερόμενο για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση της νέας εθνικής πραγματικότητας. Μιας πραγματικότητας που έχει Ευρωπαϊκές διαστάσεις και που αποτελεί ένα υποσχόμενο μέλλον και ιδιαίτερα καθώς αποβλέπουμε σε δράσεις μέτρα και ενέργειες που θα συμπεριληφθούν μέσα στο 4^ο κοινοτικό πλαίσιο στήριξης αλλά και που ήδη υφίσταται μέσα στο 3^ο κοινοτικό πλαίσιο.

Θέλουμε να καταθέσουμε τον προβληματισμό μας, πχ είμαστε σε ετοιμότητα, να προσαρμόσουμε περιβαλλοντικά την γεωργία και να την στηρίξουμε σε αυτό, να στηρίξουμε τον αγροτικό τομέα. Πρέπει να καταλάβει η πολιτεία πως πρέπει να στηρίξει πολύ πιο αποτελεσματικά και επιστημονικά και με πολιτικές, τους αγρότες, προκειμένου να υπάρξει μια συμμαχία περιβάλλοντος και αγροτικής παραγωγής. Πέραν όμως αυτού, σίγουρα πρέπει να αντλήσουμε ευκαιρίες να αξιοποιήσουμε πόρους περιβαλλοντικούς, για να μπορέσουμε να μετασχηματίσουμε το σύνολο της περιοχής σαν ένα πεδίο υψηλών αποδόσεων και μικρών επιβαρύνσεων. Σε αυτό είναι σημαντική η συνδρομή των ΜΚΟ & όλων εκείνων που έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ευαισθησία για το περιβάλλον των πολιτών. Χρειαζόμαστε την συνδρομή όλων εκείνων που μπορούν με εθελοντισμό να μοιραστούν πληροφορία και γνώση, να βοηθήσουν στην δημιουργία ενός οράματος, που θα αλλάξει τις προοπτικές του τόπου. Αυτό θα πρέπει βέβαια να είναι πολύ κοντά στην πράξη και να συνοδευτεί από ένα επιχειρησιακό σχέδιο, από μια επιχειρησιακή στρατηγική, που θα εξειδικευτεί σε όλους τους τομείς και που θα αλλάξει την δυναμική του τόπου, θα αξιοποιήσει τις πλούσιες και περιβαλλοντικά αγνά

πλουτοπαραγωγικές πηγές μας, όπως οι ιαματικές πηγές, τα τοπία, οι μύθοι, η ιστορία και η πολιτιστική κληρονομιά μας, τα ποιοτικά μας αγροτικά προϊόντα και το πλούσιο δυναμικό των τοπικών επιχειρήσεων μαζί με την επιστημονική κοινότητα και τις ΜΚΟ.

Το στοίχημά μας λοιπόν για την περιοχή NATURA του Σπερχειού – Μαλιακού πιστεύουμε ότι βρίσκεται σε ενεργητικές προσαρμογές, που δεν βασίζονται στην απαγόρευση αλλά στην αξιοποίηση της ποιότητας του περιβάλλοντος, στην διαμόρφωση μιας καλύτερης ποιότητας για το περιβάλλον που θα την αξιοποιήσουμε εν προκειμένω τουριστικά, & θα την απολαύσουμε και εμείς οι ίδιοι.

Όταν μιλάμε για ενεργητικές συμπεριφορές εννοούμε εκείνη την δυναμική που ξεκινάει όχι από την απαγόρευση αλλά από το όραμα. Ξεκινάει όχι από αυτά που απαγορεύονται, αλλά από αυτά που επιτρέπονται και από αυτά που αλλάζουν προς το καλύτερο. Πρέπει να αναγνωρίσουμε εδώ ότι χωρίς το Ευρωπαϊκό θεσμικό περιβάλλον, ενδεχόμενα ζητήματα περιβαλλοντικά, δεν θα τα προσεγγίζαμε με τόση αμεσότητα. Για παράδειγμα τα θέματα της ανακύκλωσης των σκουπιδιών.

Είναι μια ευκαιρία αυτό το θεσμικό περιβάλλον της Ευρώπης και της χώρας μας, που βρίσκεται στην καρδιά των Ευρωπαϊκών εξελίξεων, να το δούμε σαν μια προοπτική μακράς πνοής, σαν ένα πεδίο στρατηγικού δημιουργικού σχεδιασμού, που θα δώσει ευκαιρίες και θα αφυπνίσει δυναμισμό για το μέλλον.

Ουσιαστικά καθώς το ζήτημα είναι ιδιαίτερα σημαντικό, θα αναδειχθεί μέσα από τα θεσμικά όργανα και τις υπηρεσίες με την βοήθεια όπως ελπίζουμε των συμπερασμάτων και των εισηγήσεων αυτής της διημερίδας.

Συμπεράσματα

1. η περιοχή των εκβολών του Σπερχειού, του Δέλτα και των ακτών του Μαλιακού, μπορεί και πρέπει να ενταχθεί στο πλαίσιο της συνθήκης Ramsar.
2. πρέπει να λειτουργήσει οργανωμένη φύλαξη και εφαρμογή του νομού σε σχέση με τις παραβάσεις και τις παράνομες πράξεις, που τελούνται καθ' όλη την έκταση της κοιλάδας του Σπερχειού και των εκβολών του όπως και των ακτών του Μαλιακού.
3. απαιτείται ένας μεγαλύτερος συντονισμός όλων των φορέων και μια συνεργασία ώστε με από κοινού σχεδιασμό να ενταχθεί η περιοχή στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης πολιτικής για την βιώσιμη ανάπτυξη και χρηματοδοτικά αλλά και διαχειριστικά.
4. απαιτείται πολύ ευρύτερη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση όπου ζητείται ένας ενεργότερος ρόλος και για τους πολίτες αλλά και για τα ΜΜΕ, με την εφαρμογή ενός συστήματος κοινωνικής και περιβαλλοντικής ευθύνης για την περιοχή Σπερχειού – Μαλιακού και όπου καλούνται να παίξουν ενεργότερο ρόλο και πιο συντονισμένο όλες οι εθελοντικές οργανώσεις και οι εθελοντές. καταγραφόμενοι σε μία βάση δικτύωσης, εκπαίδευσης και συνεργατικής δράσης.
5. θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικός ο ρόλος της έγκαιρης ολοκλήρωσης των εφαρμογών των ευρωπαϊκών οδηγιών για την περιοχή, σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος και την διαχείριση των φυσικών πόρων, όπως εν προκειμένω για την διαχείριση του νερού, των απορριμμάτων κοκ.
6. απαιτείται μια καμπάνια ώστε να επιδιωχθεί η συμμετοχή όλων των περιβαλλοντικών δράσεων, σε συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης, ποιότητας και σήμανσης.
7. χρειάζεται να αναδιαρθρωθεί ο χάρτης της περιοχής Σπερχειού – Μαλιακού, ώστε να συμπεριληφθούν όλες οι περιοχές όπου διαβιεί ο Ελληνοπυγότεος, ο οποίος για

- πρώτη φορά, ίσως ύστερα από εκατομμύρια χρόνια, αντιμετωπίζει κινδύνους που μπορούν να αντιμετωπιστούν με ελάχιστο οικονομικό κόστος σε σχέση με την βιωσιμότητα του και το όφελος που θα φέρει οικότουριστικά σαν ένα σήμα της περιοχής.
8. απαιτείται ιδιαίτερη ευαισθητοποίηση και δράση για την αποκατάσταση του Σπερχείου ποταμού, σε σχέση με το πλατανοδάσος που το περιβάλλει σχεδόν καθ' όλο το μήκος, από τα σκουπίδια και από τις ανεξέλεγκτες και παράνομες χωματερές που καιόμενες αποδίδουν διοξίνες στο περιβάλλον όπως και άλλες τοξικές ενώσεις.
 9. είναι αναγκαία η δημιουργία μιας τοπικής επιχειρηματικής συνεργασίας, ώστε η περιοχή να προβληθεί ως ένας ικανοποιητικός οικότουριστικός προορισμός, καθώς στην περιοχή μπορούν να αναπτυχθούν και άλλες μορφές εναλλακτικού τουρισμού στο πλαίσιο της φέρουσας ικανότητας και των πρακτικών του βιώσιμου τουρισμού.
 10. απαιτείται ευρύτερος διάλογος για την διαμόρφωση του τελικού νομικού πλαισίου για την διαχείριση της περιοχής Natura Σπερχείου – Μαλιακού, όπου να συζητηθούν ζητήματα που συνδέονται με την συναίνεση όλων αλλά και με την πρακτική αποτελεσματικότητα, γιατί το ζητούμενο δεν είναι η υπερβολική αυστηρότητα στα κείμενα αλλά η πραγματική αποτελεσματικότητα στην προστασία του περιβάλλοντος, που δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί παρά μόνο με μηχανισμούς ελέγχου αλλά και με συμμετοχική συναίνεση και ευθύνη.
 11. είναι ιδιαίτερα σημαντική η ενεργοποίηση για την πολιτική προστασία όλων των ομάδων και όλου του εθελοντισμού, όπως επίσης και η συνεργασία της Εκκλησίας, μαζί με την συνεργασία των συλλόγων και των εθελοντικών οργανώσεων.
 12. απαιτείται ένα σύστημα πρακτικών ελέγχων και μετρήσεων μαζί με αξιολόγηση της κατάστασης του Σπερχείου –

Μαλιακού ώστε να επανασχεδιάζεται η στρατηγική για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των ευκαιριών.

13. η τοπική πολιτιστική κληρονομιά, με τις οικουμενικές της διαστάσεις μέσα από τις αμφικτυονίες και τις Θερμοπύλες αλλά και με τα σύγχρονα μηνύματά της στον ελληνισμό και τον κόσμο, μπορεί και πρέπει να αξιοποιηθεί σε συνέργεια με την προστασία του περιβάλλοντος, ώστε να αποτελέσει μια πηγή εισοδήματος αλλά και μια ολοκλήρωση της περιβαλλοντικής ταυτότητας της περιοχής αυτής.
14. χρειάζεται η ανταλλαγή εμπειριών και η συνεργασία για τις καλές πρακτικές αλλά και για τις οικονομίες κλίμακας σε σχέση με όλες τις περιοχές Natura της Ελλάδας αλλά και με τον Ευρωπαϊκό, τον Παγκόσμιο, χώρο, ώστε η περιοχή και να δικτυώνεται και να αποτελεί ένα πεδίο αναγνωρίσιμο για την ανάπτυξη του οικότουρισμού, για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού και για την ανάδειξη του αυτοσεβασμού της τοπικής κοινωνίας και των καλών πρακτικών απέναντι στο περιβάλλον.
15. είναι αναγκαία η αξιοποίηση ευρωπαϊκών και άλλων πόρων και η ανάπτυξη ενός συστήματος χορηγίας και εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, και μιλάμε για πόρους όπως το LIFE περιβάλλον που θα μπορούσε να συνεχίσει προηγούμενες δράσεις, ή μέσα από προγράμματα του ΕΤΕΡΠΣ και των εθνικών πόρων, ώστε η πολιτική σε αυτή την σημαντική τελικά περιοχή, τόσο για το ανθρωπογενές όσο και για το φυσικό της περιβάλλον, να γίνει μια αφετηρία και ένα πεδίο επίδειξης καλών πρακτικών.
16. σημαντικό πρόβλημα επίσης, σημειώνει το παράνομο κυνήγι και η παράνομη αλίευση καθώς πλήττουν την βιοποικιλότητα και απαξιώνουν στο οικοσύστημα. Απαιτείται επίσης ιδιαίτερη οριοθέτηση για τις δράσεις του κυνηγιού και της αλιείας όπως και για τις δράσεις του

πρωτογενούς τομέα γενικότερα όπως της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, ώστε να μην πλήττεται η βιοποικιλότητα. Απαιτείται η εφαρμογή τελικά, της πολλαπλής συμμόρφωσης του πρωτογενούς τομέα της γεωργίας και της κτηνοτροφίας σε σχέση με το περιβάλλον, και η σύνδεσή της με όλο το καθεστώς των επιδοτήσεων ουσιαστικά χωρίς γραφειοκρατικές συγκαλύψεις.

17. το γεωμυθολογικό περιβάλλον, οι μυθικές μνήμες και οι παραδόσεις της περιοχής, αποτελούν ένα πόλο έλξης που πρέπει να αναδειχθεί με ήπιες υποδομές και δράσεις, με έργα μικρής κλίμακας, με μονοπάτια και σημάνσεις που απαιτούνται για την προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον συμπεριφορών και για την εφαρμογή της προστασίας του.
18. η θεμελίωση ενός τοπικού συστήματος ποιότητας και συνεργασίας, θα μπορούσε να ενισχύσει την επιχειρηματική συνεργασία στην περιοχή και να διαμορφώσει συνθήκες εσωτερικής ολοκλήρωσης της παραγωγής και συνέργιας της κατανάλωσης σε αυτό, μαζί με το γεγονός ότι αυτή η δημιουργία του τοπικού συμφώνου, θα αναδείκνυε και το περιβάλλον και τις υποδομές φιλοξενίας, σε πόλο έλξης για την περιοχή και σε πηγή εισοδήματος. Αντίστοιχα συμβαίνει και με την ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης και ποιότητας, ενώ πρέπει να γίνει μια ολοκληρωμένη καμπάνια προς τις επιχειρήσεις της περιοχής και μια ενημέρωση για τις ευκαιρίες αλλά και τις συμμορφώσεις που απαιτούνται στο νέο καθεστώς.
19. απαιτείται διεύρυνση της εφαρμογής βιολογικών καλλιεργειών στο πλαίσιο της περιοχής Natura Σπερχείου – Μαλιακού, όπως επίσης και η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών σημάτων των προϊόντων μαζί με την Ολοκληρωμένη Παραγωγή ενώ είναι ιδιαίτερα σημαντική και η καθετοποίηση της παραγωγής με την μεταποίηση και με

την τουριστική ανάδειξη της περιοχής αυτής. Τα ζητήματα ποιοτικής και ποσοτικής επάρκειας του νερού, είναι ζητήματα που απαιτούν μακροχρόνιο σχεδιασμό και συνεργασία, και είναι συνυφασμένα απολύτως με την βιωσιμότητα του οικοσυστήματος και της βιοποικιλότητας, όπως και με την βιωσιμότητα της τοπικής παραγωγής και των συνθηκών ζωής των τοπικών κοινωνιών.

20. πρέπει να σημειώσουμε επίσης ότι οι περιοχές Natura είναι απολύτως ασύμβατες με τις καλλιέργειες γενετικά τροποποιημένων προϊόντων.
21. οι θεσμικές δράσεις πρέπει να προσεγγίζονται πιο ολοκληρωμένα και οι πολεοδομικές ρυθμίσεις να μην παραβιάζονται καθώς έτσι κινδυνεύει να απαξιωθεί όλο το σύστημα διαχείρισης της περιοχής
22. υπάρχει ανάγκη εφαρμογής μεταβατικών διατάξεων και ελέγχων.
23. τα μεγάλα έργα πρέπει να γίνουν με προβλέψεις ενδοεπικοινωνίας της πανίδας όπως πχ στην Εγνατία.
24. απαιτείται προσαρμογή της αντιπλημμυρικής στρατηγικής βασισμένης κυρίως στην ορεινή υδρονομία.
25. απαιτούνται προβλέψεις για τις προοπτικές νέων εγκαταστάσεων & δραστηριοτήτων που δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον.
26. ο ρόλος της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερα σημαντικός πολύ δε περισσότερο καθώς αυτός ο ρόλος και τα προγράμματα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, όπως και τα προγράμματα της περιβαλλοντικής κατάρτισης, συνδέονται και με δράσεις δημοσιότητας όπως συνέβη και πρόσφατα και με δράσεις ευαισθητοποίησης και πρακτικής, που καλλιεργεί μια πιο υπεύθυνη στάση και μια ενεργητική συμπεριφορά.
27. είναι αναγκαία η διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης τοπικής ατζέντα και δράσης 21 για τον Σπερχειό – Μαλιακό, σε συνεργασίες και με τον φορέα του Εθνικού Δρυμού Οίτης,

με ΜΚΟ, την αυτοδιοίκηση και τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους ώστε να επιτευχθεί ανώτερο επίπεδο απόδοσης & προστασίας του περιβάλλοντος, και της αειφορίας.